



International Journal of Social  
Science Research  
www.ijssr.net  
ijssresearch@gmail.com  
ISSN: 2146-8257



## The Nexus between Exchange Rate and Consumer Confidence: A Case of Turkey

**Gizem Baş<sup>1</sup>**

*Hatay Mustafa Kemal University, FEAS, Economics*  
ORCID: 0000-0002-7667-2992

**Mehmet Kara<sup>2</sup>**

*Hatay Mustafa Kemal University, FEAS, Economics*  
ORCID: 0000-0001-5572-2404

---

### ABSTRACT

Future expectations in an economy are one of the most important factors affecting the course of economic policies. Consumers' expectations can affect significantly many macroeconomic variable. Hence, the main objective of this study is to investigate the association between exchange rate and consumer confidence by employing the data in monthly frequency covering the period of 2012: 01-2019: 09. In the analysis, Autoregressive-Distributed Lag (ARDL) boundary test approach developed by Pesaran et al. (2001) is applied. The most important advantage of this analysis method is that even though the variables in the model have different stationarity levels, becoming the variables stable at their levels or first differences, ARDL bound test can be performed. On the basis of the analysis results obtained, it is found that exchange rate and consumer confidence are significantly related. Furthermore, both in the long and the short-term, exchange rate have a negative effect on consumer confidence.

**Keywords:** Consumer Confidence, Exchange Rate, Turkey, Time Series Analysis

### ARTICLE INFO

*Received:* 10.11.2020

*Published online:*

31.12.2020

---

### Extended Summary

#### Purpose

The purpose of this research paper is to analyse the interaction between exchange rate and consumer confidence in Turkey for the period of 2012: 01-2019: 09. In the study, it is considered that future expectations in an economy are quite significant in order to maintain stability and achieve the

---

<sup>1</sup> Corresponding author:  
Research Assistant,  
gizemercelik@mku.edu.tr  
05454706179

<sup>2</sup> Prof.Dr.,  
mehmetkara@mku.edu.tr  
05333981485

targets of the economy. Therefore, consumer expectations can affect significantly many macroeconomic variables, and also can be affected by several macroeconomic variables.

In case of uncertainty in the economy, consumer confidence is negatively affected and this may affect investment decisions. The effect of macroeconomic variables on consumer decisions indicates the interaction between consumer confidence and these variables.

### **Method**

In the analysis, firstly, Augmented Dickey-Fuller (ADF) unit root test is applied and after that, ARDL (Autoregressive Distributed Lags) bound testing approach is used to analyse the relationship between exchange rate and consumer confidence. In this context, the interaction between the variables is examined both in the long and short term. ARDL analysis method has many advantages compared to the other Cointegration methods. Most importantly, although the variables become stable at different levels, the cointegration relationship can be detected. It means that despite of the fact that variables in the analysis are  $I(0)$  and  $I(1)$ , it does not cause any problem to apply this method. Another advantage is that it provides more reliable results since Unrestricted Error Correction Model (UECM) is obtained within the scope of analysis. And, the primary importance of the Unrestricted Error Correction Model is that it gives information about variables for both the short and long term. Moreover, even with a small number of observations, the results are still reliable (Narayan and Narayan, 2004).

### **Results**

In the analysis, firstly stationarity levels of the variables are detected. Then, the existence of Cointegration relationship is examined. After the Cointegration between the variables is determined, ARDL model is constructed; long and the short term coefficients are estimated. Finally, in the scope of this analysis method, CUSUM graphs are presented.

Based on the ADF and KPSS unit root tests results, it is concluded that no contradictory results are found, and parallel results are found by performing the unit root tests.

Analysis results indicated that the series of the variables became stationary at different levels for the selected period. Since it is determined that some of the series are  $I(0)$  and some are  $I(1)$ , the existence of cointegration relationship can be tested.

The boundary test result indicated that there is a long-term relationship between the variables since the value of the F statistic is greater than the upper critical value. On the basis of the findings obtained from the analysis, it is determined that, both in the long and the short term, there is a significant relationship between exchange rate and consumer confidence. An increase in exchange rate leads consumer confidence to decreases.

## Döviz Kuru İle Tüketici Güveni İlişkisi: Türkiye Örneği

Gizem Baş<sup>1</sup>

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İİBF, İktisat  
ORCID: 0000-0002-7667-2992

Mehmet Kara<sup>2</sup>

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İİBF, İktisat  
ORCID: 0000-0001-5572-2404

### ÖZET

Bir ekonomideki gelecek beklentileri, ekonomi politikalarının seyrini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Tüketicilerin beklentileri birçok makroekonomik değişkeni önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, 2012: 01-2019: 09 dönemini kapsayan aylık verileri kullanarak döviz kuru ile tüketici güveni arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Pesaran vd. (2001) tarafından geliştirilen Gecikmesi Dağıtılmış Otogresif Model yöntemi uygulanmıştır. Bu analiz yönteminin en önemli avantajı, modeldeki değişkenler farklı durağanlık seviyelerine sahip olsalar dahi, ARDL sınır testinin uygulanabiliyor olmasıdır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, döviz kuru ile tüketici güveni arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca döviz kuru hem uzun hem de kısa vadede tüketici güvenini olumsuz etkilemektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Tüketici Güveni, Döviz Kuru, Türkiye, Zaman Serisi Analizi

### MAKALE BİLGİSİ

Alınma

Tarihi:10.11.2020

Çevrimiçi yayınlanma  
tarihi: 31.12.2020

### Giriş

Bir ekonomideki gelecek beklentileri, ekonomi politikalarının seyrini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Tüketicilerin beklentileri, tüketim harcamaları, yatırım kararları ve enflasyon gibi birçok makroekonomik değişkeni önemli ölçüde etkileyebilir. Tüketici güvenindeki artış, yatırım ve borçlanma kararlarını etkileyerek reel ekonomiyi olumlu etkilerken, tüketici güveninin azalması durumunda hanehalkları mali durumlarını revize ederek harcamalarını azaltabilirler (Oral, 2005). Ayrıca tüketici güveni, faiz ve döviz kurları gibi birçok makroekonomik değişkeni etkileyebilir. Bu bağlamda, tüketici güveni literatürde her zaman ilgi odağı olmuştur. Öncelikle tüketici güveninin makroekonomik değişkenler üzerindeki etkilerini ölçmek amacıyla anketler yapılmış, ardından 1940'lı yıllarda Michigan Üniversitesi tarafından yapılan anketlerden elde edilen bilgilerden tüketici güven endeksi olarak bilinen endeks oluşturulmuştur (Ludvigson, 2004).

<sup>1</sup> Sorumlu yazar iletişim bilgileri:

Arş.Gör.,  
gizemercelik@mku.edu.tr  
05454706179

<sup>2</sup> Prof.Dr.,  
mehmetkara@mku.edu.tr  
05333981485

Tüketici güveni kavramı, ekonomideki psikolojik faktörler açısından da değerlendirilmektedir. Katona (1968), tüketicilerin harcama eğiliminin satın alma gücüne ve satın alma istekliliğine bağlı olduğunu belirtmiştir. Tüketici güveni sadece ekonomik değişkenlerdeki değişikliklere göre değil, aynı zamanda politik riskler ve sosyal fenomenler gibi ekonomik olmayan faktörlere göre de değişebilir (Gürgür ve Kılınç, 2015: 2). Ekonomide belirsizlik olması durumunda tüketici güveni olumsuz etkilenmekte ve bu durum yatırım kararlarını etkileyebilmektedir (Golinelli ve Parigi, 2004). Makroekonomik değişkenlerin tüketici kararları üzerindeki etkisi, tüketici güveni ile bu değişkenler arasındaki etkileşimi gösterir. Bu bağlamda, tüketici güveni ile döviz kuru arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

### Literatür Taraması

Ekonomik koşullarla ilgili her değişken, tüketici güvenini etkileyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır, çünkü tüketici güven endeksi, tüketicinin ekonominin genel durumuna ilişkin değerlendirmesiyle yakından ilgilidir. Dolayısıyla literatürde, makroekonomik değişken olarak döviz kuru ile tüketici güveni arasındaki ilişkiye yönelik, tüketici güvenini etkileyen çok geniş bir faktör yelpazesinin olduğu doğrudan veya dolaylı olarak ileri sürülmektedir. Diğer bir deyişle, bu faktörler makroekonomik faktörler ve diğer faktörler (çoğunlukla politik faktörler) olarak iki ana kategoride sınıflandırılmaktadır. Makroekonomik faktörler, döviz kurunun yanı sıra, harcanabilir gelir, gayri safi yurtiçi hasıla, iş döngüsü göstergeleri, endüstriyel üretim, enflasyon, işsizlik oranı, faiz oranları, borsa endeksleri, varlık göstergeleri, konut fiyatları içerir. İkinci kategori seçimleri, siyasi krizleri, savaşları ve diğer olayları içerir.

Literatürde döviz kuru ile tüketici güveni arasındaki ilişkiyi açıklayan makroekonomik göstergelere ilişkin çalışmalar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

**Tablo 1. İlgili Literatür**

Yazar(lar)	Dönem/Ülke	Yöntem	Sonuç
Gürgür ve Kılınç (2015)	2005:Q1-2015:Q4 Türkiye	ARDL Sınır Testi	Tüketici güveninin döviz kurunda meydana gelen azalmaya göre, kurdaki artışlara daha duyarlı olduğu olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda, tüketici güveninin finansal dalgalanmalara duyarlı olduğu tespit edilmiştir.
Karasoy (2015)	2002:01-2015:06 Türkiye	Regresyon Analizi	Çalışmada elde edilen analiz sonuçlarına göre döviz kuru, faiz oranı ve BIST endeksi gibi finansal göstergelerin oynaklığı güven endeksini olumsuz etkilemektedir.
Delorme vd. (2001)	1959 – 1993/ Birleşik Krallık	Regresyon Analizi ve Granger Nedensellik Testi	İngiltere’de, ele alınan dönemde, faiz oranının tüketici güveni üzerinde olumsuz bir etkisinin olduğu belirlenmiştir.
McIntyre (2007)	1978:Q1-1998:Q4/ Amerika	Granger ve Sims Nedensellik Testleri	ABD’de, tüketici güveninin, faiz oranlarından olumlu etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çelik (2010)	2003:12-2004:02/ Türkiye	Anket Çalışması ve Regresyon Analizi	Çalışmada sanayi üretimi, döviz kuru ve petrol fiyatlarının tüketici güveninde önemli bir role sahip olduğu tespit edilmiştir..
--------------	-----------------------------	--------------------------------------	---

## Yöntem

### Model

Ele alınan modele ait denklem aşağıdaki gibidir;

$$TG_t = \alpha_0 + \alpha_1 KUR_t + \alpha_2 FAIZ_t + \mu_t$$

Modelde TG tüketici güvenini, KUR nominal döviz kurunu ve FAIZ değişkeni ise faiz oranını göstermektedir.

### Evren ve Örneklem

Çalışmada, döviz kuru ile tüketici güveni arasındaki ilişkinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Değişkenlere ilişkin veriler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) İstatistik Verilerinden (EVDS) alınmıştır. Veriler aylık sıklıkta olup 2012: 01-2019: 09 dönemini kapsamaktadır.

## Bulgular

Çalışmanın analiz kısmında, Pesaran vd. (2001) tarafından geliştirilen Gecikmesi Dağıtılmış Ototregresif Model (ARDL) yöntemi, değişkenler arasındaki eşbütünlük ilişkisini araştırmak için uygulanmıştır. Bu bağlamda öncelikle değişkenlere ait serilerin durağanlık dereceleri belirlenmiş, ardından ARDL modeli kurulmuştur. Analiz sonucunda, değişkenler arasında eşbütünlük ilişkisi tespit edildiği için, uzun ve kısa dönem katsayılar tahmin edilmiştir.

### Durağanlık Testi Sonuçları

ADF birim kök testine göre, analiz sonucunda elde edilen test sonuçlarına ait olasılık değerinin 0.05'ten küçük olması durumunda serilerin durağan olmadığını ifade eden sıfır hipotezi %5 anlamlılık düzeyinde reddedilir; dolayısıyla, serilerin durağan olduğu sonucu ortaya çıkar. Diğer bir taraftan, olasılık değeri 0.05'ten daha yüksek bir değer olması durumunda ise sıfır hipotezi reddedilemez ve serilerin durağan olmadığı tespit edilir. Yani, serilerin birim kök taşıdığı sonucuna ulaşılmaktadır.

**Tablo 2. ADF Birim Kök Testi Sonuçları**

Değişkenler	Seviye	1.Fark	Karar
LNTG	-3.630 (0.032) [c+t]	---	I(0)
LNKUR	-3.396 (0.058) [c+t]	-7.227 (0.000) [c]	I(1)
LNFAIZ	-3.318 (0.069) [c+t]	- 6.027 (0.000) [c]	I(1)

Tablo 2'de, değişkenlere ait ADF birim kök testi sonuçları ve durağanlık düzeyleri gösterilmiştir. Parantez içindeki değerler test sonuçlarından elde edilen olasılık değerlerini gösterirken, köşeli parantez içindeki [c] sabiti, [c+t] ise sabit ve trendi göstermektedir.

Çalışmada, ayrıca, Kwiatkowski – Phillips – Schmidt - Shin (KPSS) birim kök testi uygulanmıştır. Diğer birim kök testlerinden farklı olarak, testin hipotezleri tam tersi olacak şekilde kurulmaktadır.

Teste ait istatistik değeri ile %5 kritik değerle karşılaştırılır. Eğer test istatistik değeri kritik değerden daha yüksek bir değer alıyorsa sıfır hipotezi reddedilir. Yani, seri durağan değildir sonucuna ulaşılmaktadır. Test istatistik değerinin kritik değerden küçük olması durumunda ise sıfır hipotezi kabul edilir; serinin durağan olduğu tespit edilmektedir.

**Tablo 3. KPSS Birim Kök Testi Sonuçları**

Değişkenler	Seviye	1.Fark	Karar
LNTG	0.101 (0.146)	---	I(0)
LNKUR	0.198 (0.146)	0.116 (0.463)	I(1)
LNFAIZ	0.177 (0.146)	0.090 (0.463)	I(1)

Tabloda yer alan değerler, LM-Stat sonuçlarını ifade etmektedir. Parantez içindeki değerler ise, test sonucunda %5 düzeyinde elde edilen kritik değerlerdir.

Elde edilen ADF ve KPSS birim kök testi sonuçlarına göre, LNKUR ve LNFAIZ değişkenleri birinci farkları alındığında durağanlaşmaktadır. Diğer bir taraftan, LNTG değişkeninin düzey değerlerinde durağan olduğu belirlenmiştir. Yani, LNKUR ve LNFAIZ değişkenlerinin I(1); LNTG değişkeninin I(0) olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan ADF ve KPSS birim kök testi sonuçları değerlendirildiğinde, çelişkili herhangi bir sonuca rastlanmamış olup, birim kök testlerinde birbirine paralel sonuçlar tespit edilmiştir. Bu bağlamda, elde edilen sonuçlar birbirlerini destekler niteliktedir. Ayrıca, analiz sonuçları, ele alınan dönem için, değişkenlere ait serilerin farklı düzeylerde durağan hale geldiklerini ortaya çıkarmıştır. Serilerin bir kısmının I(0) ve bir kısmının da I(1) olduğu belirlendikten sonra eş bütünleşme ilişkisinin varlığı test edilebilmektedir.

### **Eşbütünleşme Analizi**

Çalışmada, birim kök testlerinin uygulanmasının ardından, seriler arasında eş bütünleşme ilişkisi olup olmadığı incelenmiştir. Analiz kapsamında, ilk önce, değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkinin varlığı sınır testi yaklaşımı ile araştırılmıştır. Analiz için en uygun gecikme uzunluğu ise SC kriteri esas alınarak belirlenmiştir. Seriler arasındaki eş bütünleşme ilişkisi tespit edildikten sonra, uzun ve kısa dönemli ilişkileri incelemek için ARDL (Auto Regressive Distributed Lag) (Gecikmesi Dağıtılmış Otokoregresif Model) modelleri oluşturulmuştur. Ayrıca, çalışmada elde edilen modele ait otokorelasyon, normallik, değişen varyans ve model kurma hatası sınaması istatistiklerine de yer verilmiştir. Ardından, CUSUM grafikleri elde edilerek katsayıların istikrarlılığı incelenmiştir.

### **Sınır Testi**

Birim kök testlerinin ardından serilerin uzun dönemde birlikte hareket edip etmediği, yani seriler arasındaki eş bütünleşme ilişkisi araştırılmıştır.

**Tablo 4. Sınır Testi Sonuçları**

k	F değeri	%5 Kritik Değerler	
		Alt kritik değer	Üst kritik değer
2	5.861	3.79	4.85

Yukarıdaki tabloda yer alan k, kısıtlanmamış hata düzeltme modeli (UECM) denklemindeki bağımsız değişken sayısını ifade etmektedir. Sınır testi sonucuna göre, F istatistiğinin değeri, üst kritik değerden daha büyük olduğu için, değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Eşbütünleşme ilişkisinin varlığı tespit edildikten sonra, seriler için ARDL modeli oluşturulmuştur.

### ARDL Modeli

Diğer eşbütünleşme yöntemleriyle karşılaştırıldığında, ARDL analiz yönteminin çeşitli üstünlükleri bulunmaktadır. Öncelikli olarak, ARDL yöntemiyle, değişkenlerin durağanlık düzeyleri farklı olduğunda dahi eş bütünleşme ilişkisinin tespit edebilmesidir. Başka bir deyişle, değişkenlerin düzey değerlerinde ya da birinci farkları alındığında durağan hale gelmeleri eş bütünleşme ilişkisi analiz edilirken dikkate alınmamaktadır. Ayrıca, ARDL analiz yöntemi kısıtlanmamış hata düzeltme modelini kullandığı ve değişkenleri içsel olarak kabul ettiği için diğer eşbütünleşme testleriyle kıyaslandığında daha güvenilir sonuçlar vermektedir. Hata düzeltme modelinin en önemli özelliği ise değişkenler hakkında hem kısa dönem hem de uzun dönem için bilgi vermesidir. Bunlara ek olarak, az sayıda gözlem içeren serilerle çalışıldığında bile sapmasız ve tutarlı sonuçlar vermektedir (Narayan ve Narayan, 2004).

**Tablo 5. ARDL (1,0,0) Modelinin Tahmin Sonuçları**

Değişkenler	Katsayı	t istatistik	Olasılık Değeri
LNTG(-1)	0.665	8.769	0.000
LNKUR	-0.052	-1.863	0.065
LNFAIZ	-0.026	-0.753	0.453
C	1.544	4.516	0.000

Aşağıdaki tabloda modele ait tanısal test sonuçlarına yer verilmiştir.  $X^2$  BG otokorelasyona,  $X^2$  BP değişen varyansa ve  $X^2$  RAMSEY ise model tanımlama hatasına ilişkin testlerdir. Elde edilen sonuçlara göre, modelde otokorelasyon sorununa rastlanmamış olup, değişkenlere ait serilerin hata terimlerinin varyansının sabit olduğu gözlemlenmiştir. Aynı zamanda, model tanımlama hatasının bulunmadığı; yani, modelin uygun olduğu tespit edilmiştir.

**Tablo 6. Modele Ait Tanısal Test Sonuçları**

$X^2$ BG	0.497 [0,4762]
$X^2$ BP	0.206 [0,1017]
$X^2$ RAMSEY	1,310 [0,2627]

### Uzun Dönemli İlişki

ARDL (1,0,0) modelinin tahmin sonuçlarına göre hesaplanan uzun dönem katsayılar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.



**Tablo 7. ARDL (1,0,0) Modelinden Elde Edilen Uzun Dönem Katsayıları**

Değişkenler	Katsayı	t istatistik	Olasılık Değeri
LNKUR	-0.156	-2.123	0.036
LNFAIZ	-0.077	-0.739	0.461
C	4.610	20.608	0.000

Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre, uzun dönemde, tüketici güveni ile döviz kuru arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Döviz kuru değişkenine ait katsayı negatif işaretli ve %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Döviz kurunun artması durumunda tüketici güveninde azalma meydana gelmektedir. Diğer taraftan, ele alınan dönem için, Türkiye’de, faiz oranı katsayısının %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

### Kısa Dönemli İlişki

Kısa dönem analiz sonuçları değerlendirildiğinde, döviz kuru değişkeninin cari dönem değeri ile tüketici güveni arasında %10 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ve beklenildiği gibi ters yönlü bir ilişki gözlemlenmiştir. Bu durumda, döviz kurundaki artışlar, cari dönemde, tüketici güveninin azalmasına yol açmaktadır. Ancak, faiz değişkeni ile tüketici güveni arasında, uzun dönemde olduğu gibi kısa dönemde de anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ayrıca, hata düzeltme teriminin katsayısı -0.334 olarak tespit edilmiştir. Yani, hata terimi değişkeninin katsayısı negatif işaretli ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Dengeden sapmaların %33’ü bir sonraki dönemde tekrar dengeye dönmektedir. Bu bağlamda, dengeye yaklaşık 3,5 dönemde ulaşılacağı sonucuna varılmıştır.

**Tablo 8. ARDL (1,0,0) Yaklaşımına Dayalı Hata Düzeltme Modeli Sonuçları**

Değişkenler	Katsayı	t istatistik	Olasılık Değeri
D(LNKUR)	-0.052	-1.863	0.065
D(LNFAIZ)	-0.026	-0.753	0.453
ECT(-1)	-0.334	-4.416	0.000

### Sonuç ve Tartışma

Ekonomideki güven ortamı, iktisadi karar birimlerinin üretim, tüketim ve yatırım kararları üzerinde oldukça etkilidir. Bu nedenle, ekonomide güven ortamının önemli göstergelerinden biri olan tüketici güveni ile döviz kuru arasındaki ilişkinin analiz edilmesi oldukça önemlidir. Çalışmada, Türkiye’de 2012: 01 - 2019: 09 dönemi için döviz kuru ile tüketici güveni arasındaki uzun ve kısa vadeli ilişki ARDL yöntemiyle aylık veriler kullanılarak incelenmiştir. Faiz değişkeni ise açıklayıcı değişken olarak kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Türkiye’de döviz kuru, faiz ve tüketici güveni arasında uzun dönemli bir ilişki bulunmaktadır.

Değişkenler arasındaki kısa ve uzun dönemli ilişkiyi gösteren katsayılar incelendiğinde, döviz kurunda meydana gelen artışın beklendiği gibi tüketici güveninin azalmasına neden olduğu anlaşılmıştır. Diğer bir deyişle, tüketici güveni döviz kuruna duyarlı; ancak, ele alınan dönemde, faiz oranına duyarlı olmadığı belirlenmiştir. Politika yapıcıların, döviz kurundaki hareketlenmelere karşı önlemler alırken bu etkileşimi de göz önünde bulundurarak, ekonomide güvenin sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.



#### KAYNAKÇA

- Çelik, S. (2010). An Unconventional Analysis of Consumer Confidence Index for the Turkish Economy. *International Journal of Economics and Finance Studies*, 2: (1), 121-129.
- Delorme, Jr., C. D., Kamerschen D. R. and Voeks L. F. (2001). Consumer Confidence and Rational Expectations in the United States Compared with the United Kingdom. *Applied Economics* 33: (7), 863-869.
- Gürgür, T. and Kılınç, Z. (2015). In Search of the Drivers of the Turkish Consumer Confidence. *CBRT Working Paper*, 15: (38), Ankara.
- Golinelli, R. and Parigi, G. (2004). Consumer Sentiment and Economic Activity: A Cross Country Comparison. *Journal of Business Cycle Measurement and Analysis*, 1: (2), 147-170.
- Karasoy, H. G. (2015). Consumer Confidence Indices and Financial Volatility. *Research Notes in Economics*, Central Bank of the Republic of Turkey, 15: (16).
- Narayan S., and Narayan P.K. (2004). Determinants of Demand of Fiji's Exports: An Empirical Investigation. *The Developing Economics*, 17: (1), 95-112.
- Katona, G. (1968). Consumer Behavior: Theory and Findings on Expectations and Aspirations. *The American Economic Review*, 58: (2), 19-30.
- Ludvigson, S. (2004). Consumer Confidence and Confidence Spending. *Journal of Economic Perspectives*, 18: (2), 29-50.
- McIntyre, K. H. (2007). Reconciling Consumer Confidence and Permanent Income Consumption. *Eastern Economic Journal* 33: (2), 257-275.
- Oral, E. (2005). Consumer Confidence Index for Turkey. *OECD Workshop on International Development of Business and Consumer Tendency Surveys*, Brussels, Belgium.
- Pesaran, M. H., Shin, Y. and Smith, R. J. (2001). Bounds Testing Approaches to the Analysis of Level Relationships. *Journal of Applied Econometrics*, 16: (3), 289-326

**Atıf için/Please cite as:**

Baş, G. ve Kara, M. (2020). Döviz Kuru İle Tüketici Güveni İlişkisi: Türkiye Örneği. *Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi, 9(2), 170-179.*